

2007. július 1. és 2008. december 31.

1. 2006. április 10-én nyújtottuk be a *Középkori steppetörténet – magyar őstörténet* pályázatot, amelyben a korábbi gyakorlatnak megfelelően 2007. január 1-től kezdődően terveztük a vállalt feladatokat. Mivel a pályázat 2007. július 1-ével indulhatott, a tervezett két nemzetközi konferencia közül az első, azaz MeN2 (Medieval Nomads Second International Conference on the Medieval History of the Eurasian Steppe) a pályázat kezdőpontja előtt, 2007. május 24. és 26. között Jászberényben lezajlott.
2. Három kiadásra előkészített kézirat elkészítését vállaltuk; ezek közül kettő nyomtatásban meg is jelent, egy pedig jelenleg a Balassi Kiadónál a közeli megjelenés előtt áll.
Chronica. Annual of the Institute of History University of Szeged 7–8. (2007–2008) – A kötetben a MeN2-n (Medieval Nomads. Second International Conference on the Medieval History of the Eurasian Steppe) elhangzott előadásokból készült tanulmányok jelentek meg. A 27 tanulmány között a pályázatban résztvevő 5 kutató cikkével.
Térítés – megtérés. A világvallások terjedése Kelet-Európa népei között (szerk. Balogh L.–Kovács Sz.) Budapest: Balassi Kiadó. 2009.
Olajos Terézia: Theophylaktos Simokattés Oikumeniké historia c. művének fordítása és kommentálása (Balassi Kiadónál az idén megjelenik)
3. A vállalt kutatásokat elvégeztük, ezek részeredményeit különböző formában publikáltuk.
4. A pályázatban résztvevők összességében 3 nemzetközi és egy hazai konferencián vettek részt.

2009. január 1. és 2009. június 30.

1. Nemzetközi konferencia szervezése: MeN3 (Medieval Nomads. Third International Conference on the Medieval History of the Eurasian Steppe, Miskolc 2009) – a pályázatban résztvevő 5 kutató részvételével
2. Három nemzetközi és egy hazai konferencián tartottak előadást a pályázatban résztvevő kutatók.
3. A könyvtári és levéltári kutatások a tervezettnél megfelelően haladtak, eredményeit különböző helyeken publikáltuk.

2009. július 1. és 2010. június 30.

1. A pályázatban résztvevő kutatók közül hárman öt nemzetközi és egy hazai konferencián vettek részt.
2. A tervezett kutatások az ütemnek megfelelően haladtak.

2010. június 1. és 2011. június 30.

1. Nemzetközi konferencia szervezése: MeN4 (Medieval Nomads. Fourth International Conference on the Medieval History of the Eurasian Steppe, Kairo 2011) – a 43 külföldi és magyar előadó között a pályázat öt kutatója is részt vett előadásával Kairóban 2011. január 25. és 30. között. A konferenciával kapcsolatos információk elérhetők: www2.arts.u-szeged.hu/men

A pályázatban résztvevők előadásának címei:

Balogh L.: Nikephoros Phokas and the Scythians

Ivanics M.: Die Frauen der Goldenen Horde
Kovács Sz.: The origin of the Cumans in the Russian Primary Chronicle
Nagy K.: Scabbard Accessories found in a tomb of the Early Migration Period on Pacin–Szenna-hill
Polgár Sz.: The Ethnonyms Turci, Turchi in the Medieval (western) European Latin Sources

2. További konferencia-részvételek:

Balogh László:

Észrevételek a X. század második felének magyar-bizánci kapcsolataihoz. VII. Medievisztikai PhD-konferencia, Szeged, 2011. június 1–3.

Kovács Szilvia:

A kunok és a rusz fejedelemségek. VII. Medievisztikai PhD-konferencia, Szeged, 2011. június 1–3.

A kunok középkori magyar forrásokban. VII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus Kolozsvár, 2011. augusztus 22–27. (absztrakt elfogadva)

Nagy Katalin:

A sátorfa leszakítása a halálra ítéelés jelképes kifejezése? Egy avar szokás nyomai Theophylactus Simocatta művében. VII. Medievisztikai PhD-konferencia, Szeged, 2011. június 1–3.

3. A pályázatban résztvevők publikációi:

Balogh Lászlónak 2 tanulmánya jelent meg, továbbá egyet megjelenésre elfogadtak.

Ivanics Máriának 3 tanulmánya jelent meg.

Kovács Szilviának 2 tanulmánya jelent meg, további kettőt megjelenésre elfogadtak.

Nagy Katalinnak egy tanulmánya megjelent, és hármat közlésre elfogadtak.

Olajos Teréziának 2 tanulmánya jelent meg, valamint előszavával és szerkesztésében egy forráskiadás kötet megjelenés előtt áll.

Polgár Szabolcsnak egy tanulmánya jelent meg, valamint kettőt közlésre elfogadtak.

4. Az AUSz. Acta Historica 128 (2011) számában megjelent tanulmányok felét a pályázatban résztvevők írták.

5. Öt kész kézirattal rendelkezünk, amelyek közül az egyik közvetlenül megjelenés előtt áll:

a) Theodóros Synkellos: Homilia de depositione vestis Deiparae in Blachernis (Theodóros Synkellos: Az Istenanya ruhájának Blachernaiban történt elhelyezéséről szóló beszéd) Szerk. és az Előszót írta Olajos T. Opuscula Byzantina. Tomus X. Szeged, 2011.

b) A bolgár történelem forrásai Asparuch előtt. Ford. Szádeczky-Kardoss S. A szöveget gondozta és kiegészítette Olajos T.

c) Zimonyi István: Egy középkori muszlim birodalom Kelet-Európa peremén. A volgai bulgárok története a 10–13. században

d) Kovács Szilvia: A kunok 11–12. századi története.

e) Nagy Katalin: A kelet-európai középkori nomád fegyverzet.

Összegzés

A kutatás résztvevői a munkatervben vállaltakat teljesítették.

A kutatás keretében **három nemzetközi konferenciát szerveztünk (MeN2 Jászberény 2007; MeN3 Miskolc 2009; MeN4 Kairó 2011)**, amelyeken a steppei nomád népek elismert

hazai és külföldi szakértői vettek részt. A MeN3-n elhangzott előadások tanulmány változatai a Miskolci Egyetem kiadványában, a *Publicationes Universitatis Miskolcensis: Sectio Philosophicá*ban jelennek meg. A MeN4 előadásai pedig a Szegedi Tudományegyetem Történeti Intézetének évkönyvében, a *Chronica. Annual of the Institute of History University of Szeged* 2011, 11. számában jelennek meg. A 2007-es nemzetközi konferencia (MeN2 Jászberény 2007) előadásainak írott változata a *Chronica* 7–8. számában (2007–2008) jelent meg (http://primus.arts.u-szeged.hu/chronica/vol_7_8.htm). Csoportunk tagjai további nemzetközi és hazai konferenciákon öregbítték a magyar steppetörténeti kutatás hírnevét, amelyeken megismerhették más kutatók eredményeit, megközelítéseit is.

A kutatás négy éve alatt a pályázatban résztvevők összesen 10 kötetet publikáltak, ill. készítettek elő publikálásra: egy tanulmánykötetet írtak és szerkesztettek (2009), egy konferenciakötetet megjelentettek (2008), két forráskiadvány 2011-ben megjelenik, másik két konferenciakötet és egy forráskiadvány megjelenése is folyamatban van, valamint egy, a volgai bolgárokról szóló monográfia és két PhD-disszertáció kézírata is elkészült. Összesen 58 tanulmányt és egy könyvfejezetet jelentettek meg magyar és idegen nyelven.

Mindhárom forráskiadvány hiánypótló jelentőségű. Theophylaktos Simokattés „Oikumeniké historia” c. műve az avar történelem alapvető forrása és most először jelenik meg magyar nyelven, bőséges filológiai és történeti kommentárral kiegészítve. Theodóros Synkellos műve szintén fontos kútfő az avarok 623-as Bizánci Birodalom elleni támadásáról. A „Homilia de depositione vestis Deiparae in Blachernis” (Az Istenanya ruhájának Blachernaiban történt elhelyezéséről szóló beszéd) c. mű eddigi egyetlen, mindössze egy kódexre támaszkodó 17. századi kiadása elavult és ma már elérhetetlen. Jelenlegi kiadása modern, kritikai editio (23 kódex alapján), és magyar fordítással együtt jelenik meg. „A bolgár történelem forrásai Asparuch előtt” c. kézirat úttörő vállalkozás, a bolgárok korai történetével kapcsolatosan nem készült ilyen forrásgyűjtemény. A bolgár történelem e szakaszának kútfői segíthetnek a korai magyar történelem hátterének megértésében olyan időszakban, amikor a magyarokról nem rendelkezünk forrásokkal.

Zimonyi István munkájának címe: „Egy középkori muszlim birodalom Kelet-Európa peremén. A volgai bulgárok története a 10–13. században.” A monográfia több szempontból is fontos adalékokkal szolgálhat a magyarság korai és középkori történetével kapcsolatban.

A két disszertáció közül Nagy Kataliné a honfoglaló magyarok mellett más steppei nomád népek fegyverzetével, illetve harcmodorával kapcsolatos összefoglaló, amely, ha napvilágot lát, szintén hiánypótlónak bizonyulhat. Kovács Szilviának a kunok 11–12. századi történetével kapcsolatos értekezése Gyárfás István a 19. században megjelent munkája után az első nagyobb történeti összefoglalás.

A pályázatban résztvevők megjelent tanulmányai térben és időben széles körben vizsgálják a középkori nomád népek történetét, kultúráját, valamint kapcsolatát más népekkel, hatalmakkal. Ezeken keresztül képet alkothatunk a nemzetközi kutatás legújabb eredményeiről is.